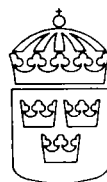

Bostadsutskottets betänkande

1985/86:11

om sammanhållen skatteförvaltning m. m.
(prop. 1985/86:55)

BoU
1985/86:11

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker förslagen i propositionen om bildandet av länskattemyndigheter den 1 januari 1987.

Med anledning av vad i propositionen och i två motioner förordats föreslår utskottet att ytterligare överväganden görs om utformningen av länskattemyndigheternas ledningsuppdrag och att detta ges regeringen till känna.

I ett särskilt yttrande (m) tas upp frågan om organisationen m. m. av skatteadministrationen på regional nivå.

Propositionen

Regeringen har i proposition 1985/86:55 (finansdepartementet)

dels föreslagit riksdagen att godkänna vad i regeringsprotokollet föreslagits om

1. bildandet av länskattemyndigheter den 1 januari 1987,
2. riksskatteverkets och länskattemyndigheternas ledningsuppdrag,
3. skattechefsinstitutet m. m.,

dels berett riksdagen tillfälle att ta del av vad föredraganden i övrigt i regeringsprotokollet har anfört om en omorganisation av skatteförvaltningen.

Motionerna m. m.

I detta betänkande behandlas de med anledning av propositionen väckta motionerna 1985/86:

179 av Sören Lekberg och Lennart Andersson (båda s) vari hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om en lokalisering av länskattemyndigheten i Stockholms län till Södertälje,

180 av Stig Josefson m. fl. (c) vari hemställs

1. att riksdagen beslutar avslå förslaget om bildande av länskattemyndigheter den 1 januari 1987 och därtill knutna förslag om ledningsuppdrag m. m.,

2. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om ärenden och styrelseuppgifter för länsstyrelsens lekmanstyrelse,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförts om ansvarsfördelning och förtroendemanna-inflytande i skatteorganisationen i övrigt,

181 av Knut Wachtmeister m. fl. (m) vari hemställs

1. att riksdagen godkänner vad som föreslagits i proposition 1985/86:55 utom såvitt avser tillsättandet av länskattemyndigheternas styrelser,

2. att riksdagen beslutar att ledamöter i länskattemyndigheternas styrelser skall utses av landsting och i förekommande fall landstingsfria kommuner.

182 av Karl-Gösta Svensson och Bertil Danielsson (båda m) vari hemställs att riksdagen avslår proposition 1985/86:55,

183 av Hans Lindblad och Kjell Johansson (båda fp) vari hemställs

1. att riksdagen för regeringen framhåller att tidpunkten för övergång till ny skatteförvaltning på länsnivå bör samordnas med andra organisatoriska förändringar inom statlig länsförvaltning, åtminstone i de delar som avser administrativa stödfunktioner för myndigheterna,

2. att riksdagen för regeringen framhåller behovet av förstärkt lekman-inflytande i skatteförvaltningen på länsnivå.

Bostadsutskottet har berett skatteutskottet tillfälle att yttra sig över propositionen och motionerna. Skatteutskottets yttrande 1985/86:2 y har som bilaga fogats till detta betänkande.

Utskottet

Inledning

Länsstyrelsen svarar för den statliga förvaltningen i länet i den mån den inte ankommer på annan myndighet. Länsstyrelsen skall främja länets utveckling och befolkningens bästa samt verka för att statlig, kommunal och landstingskommunal verksamhet samordnas och anpassas till de regionalpolitiska målen och de riktlinjer för hushållning med mark och vatten som har ställts upp för länet. Länsstyrelsens verksamhet är mångskiftande. Arbetsuppgifterna berör bl. a. samhällsbyggnaden i vid mening, beskattningsväsendet, totalförsvaret, den sociala omvårdnaden och räddningstjänsten.

Länsstyrelsen är i sin verksamhet direkt underställd regeringen. Samtidigt fungerar den i en del frågor som regionalt organ åt vissa centrala ämbetsverk.

Länsstyrelsen leds av en styrelse. Landshövdingen är styrelsens ordförande. Länsstyrelsens styrelse består, förutom av landshövdingen, av 14 ledamöter. Dessa utses genom val som i princip förrättas av landstinget.

Länsstyrelsen är, med undantag för Stockholms län, organiserad i två avdelningar – planeringsavdelningen och skatteavdelningen – samt en allmän och en administrativ enhet. Länsstyrelsen i Stockholms län är indelad i fyra avdelningar, nämligen planeringsavdelningen, förvaltningsavdelningen,

taxeringsavdelningen och administrativa avdelningen. Landshövdingen är chef för länsstyrelsen. Avdelningschef är ett länsråd.

BoU 1985/86:11

Länsskattemyndigheter

Förslaget i propositionen innebär att länsstyrelsens skatteavdelningar den 1 januari 1987 bryts ut ur länsstyrelsen och bildar egna myndigheter, länsskattemyndigheter, en i varje län. Genom en sådan ordning kommer en renodlad beskattningsorganisation att bildas bestående av riksskatteverket, länsskattemyndigheterna och de lokala skattemyndigheterna.

I propositionen anförs bl. a. som motiv för det nu återgivna förslaget att en grundläggande svaghet i den nuvarande regionala skatteförvaltningen är att denna förvaltning inte är knuten till den övriga skatteadministrationen utan inlemmad i den allmänna förvaltningen inom länsstyrelsen. I länsstyrelsens uppgifter ingår ju, som framgått ovan, dels att svara för länets allmänna planeringsuppgifter, dels att ta befattning med skattefrågorna.

Riksskatteverket avses få i uppdrag att leda verksamheten i skatteförvaltningen. Länsskattemyndigheten föreslås leda beskattningsverksamheten i länet. Skattechefsinstitutet föreslås avvecklas ur taxeringslagen m. fl. författningar.

Beträffande ledningen av länsskattemyndigheterna föreslås i propositionen att dessa leds av styrelser där lekmän deltar i besluten. Regeringen föreslås utse ledamöterna i dessa styrelser.

I motionerna 180 (c) yrkande 1 och 182 (m) yrkas avslag på förslaget om bildande av länsskattemyndigheter. Motionärerna finner den föreslagna organisationen alltför centralstyrd bl. a. genom att riksskatteverket får en mycket dominerande ställning. Enligt deras uppfattning bör man i stället söka komma till rätta med problemen inom ramen för den nuvarande ordningen.

Skatteutskottet instämmer i sitt yttrande i motionärernas allmänna uppfattning om behovet av en decentraliserad statsförvaltning och att det lokala inflytandet bör stärkas.

Skatteutskottet anser också att utvecklingen inom länsförvaltningen under senare år gått i denna riktning och att de förändringar som för närvarande planeras i fråga om länsstyrelserna och andra statliga myndigheter i länen och som redovisas i proposition 1985/86:5 om det s. k. Norrbottensprojektet ligger i linje med dessa synpunkter.

Bostadsutskottet som delar skatteutskottets nu redovisade uppfattning vill erinra om att bostadsutskottet i sitt nyligen justerade betänkande (BoU 1985/86:3) enhälligt ställt sig bakom propositionen om försöksverksamhet med samordnad länsförvaltning i dess grundläggande delar. Avsikten är att i försöksverksamheten erfarenheter skall vinnas om hur länsstyrelserna bör vara organiserade för att de skall nå full effektivitet i åtgärder som kräver samlade lösningar. Från de utgångspunkter bostadsutskottet har att särskilt beakta bör understrykas vikten av att länsstyrelsen organiseras så att den ges så goda förutsättningar som möjligt att handlägga frågor som rör länets utveckling och framtid och där utrymme och behov finns för regionala avvägningar.

Vad i föregående stycke anförts innebär enligt bostadsutskottets mening att tanken med den omorganisation av länsstyrelserna som gjordes i början av 1970-talet, och som beskrivits ovan, bättre än för närvarande kommer att förverkligas om länsstyrelsernas uppgifter i huvudsak kan koncentreras på frågor som rör regionala samhällsplaneringsuppgifter.

Som skatteutskottet även erinrar om saknar också beskattningsfrågorna i stort sett funktionella och andra samband med länsstyrelsernas huvuduppgifter, dvs. med den allmänna samhällsplaneringen. Skatteförvaltningen har karaktären av en för riket gemensam angelägenhet där krav ställs på enhetlig praxis samt på en jämlik och rättvis behandling av alla skattskyldiga i landet och samordnade kontrollaktioner.

Bostadsutskottet delar skatteutskottets i sammanfattning nu refererade uppfattning om att förslaget i propositionen är väl ägnat att tillgodose målsättningen att skapa en enkel och rak organisation med klara och enhetliga ansvars- och befogenhetsförhållanden inom skatteförvaltningen och skapa utrymme för framtida decentraliseringsåtgärder.

Med det anförda tillstyrker bostadsutskottet förslaget i propositionen om bildande av länsstatemyndigheter och avstyrker motionerna 180 (c) yrkande 1 och 182 (m) i vilka yrkas avslag på propositionen.

I propositionen föreslås att länsstatemyndigheterna bildas den 1 januari 1987.

I motion 183 (fp) yrkande 1 föreslås att tidpunkten för övergången till en ny skatteförvaltning samordnas med andra organisatoriska förändringar inom länsstyrelserna. Motionärernas förslag innebär bl. a. att frågan om den administrativa servicen vid länsmyndigheterna bör avgöras innan en utbrytning av skatteförvaltningen görs samt att erfarenheter från Norrbottensförbundet borde ingå i övervägandena om utformningen av den statliga länsförvaltningen.

Även om skäl kan anföras till stöd för motionärernas uppfattning bör som anförts i propositionen organisationsstrukturen för det fortsatta reformarbetet läggas fast. Ett avvaktande av resultatet av Norrbottensförbundet skulle, som skatteutskottet anför, innebära att en ny taxeringsorganisation kan genomföras tidigast i början av 1990-talet. Norrbottensförbundet omfattar för övrigt inte skatteförvaltningen. Dessutom finner bostadsutskottet det väsentligt att den nya organisationen på skatteområdet kan genomföras utan ytterligare tidsutdräkt. Vad rör den i motionen aktualiserade frågan om de administrativa funktionerna vid länsstyrelserna och länsstatemyndigheterna bör erinras om vad i propositionen anförts om att denna fråga får övervägas av den organisationskommitté som avses tillkallas för att närmare överväga vissa genomförandefrågor. I sammanhanget vill utskottet stryka under att, speciellt för de mindre länen, det kan bli behov av resurstillskott bl. a. beträffande vissa administrativa funktioner. Utskottet har noterat vad i propositionen upplysts om att organisationskommittén kan väntas behandla även denna fråga.

Med det anförda tillstyrker bostadsutskottet förslaget i propositionen om att länsstatemyndigheterna bildas den 1 januari 1987. Motion 183 (fp) yrkande 1 avstyrks sålunda. Motionärerna får delvis anses tillgodosedda genom vad i propositionen anförts.

Beträffande ledningen av länskattemyndigheternas verksamhet och lekmanamedverkan i deras arbete kan vad som anförs och förordas i propositionen sammanfattas på följande sätt.

Länskattemyndigheten föreslås leda beskattningsverksamheten i länet. I likhet med utredningen och flertalet remissinstanser förordas i propositionen att länskattemyndigheterna skall tillföras ett ökat medborgerligt inflytande genom lekmän. Myndigheterna föreslås ledas av styrelser där lekmän deltar i besluten. Myndighetens chef föreslås ingå i styrelsen. Mot bakgrund av att regeringen utser styrelsemedlemmarna i riksskatteverket bedömer föredragande statsrådet det lämpligt att ledamöterna i länskattemyndigheternas styrelser utses på samma sätt.

I motionerna 181 (m) och 183 (fp) yrkande 2 tas upp frågor om hur lekmanainflytandet i skatteförvaltningen på länsnivå skall utformas. I den förstnämnda motionen förordas att landsting eller landstingsfri kommun förrättar valen av länskattemyndigheternas styrelser. Vad i motionen förordas innebär alltså samma ordning som i dag gäller för val av ledamöter i länsstyrelsernas styrelser. I den sistnämnda motionen anförs att frågan om lekmanainsyn och lekmanainflytande i skatteförvaltningen blir angelägnare mot bakgrund av att tjänstemän tar över funktioner som hittills legat på förtroendevalda taxeringsnämnder.

Skatteutskottet erinrar om att i den utredning som utgjort grunden för regeringens förslag förordats att antalet styrelseledamöter bör vara sju. I propositionen anges inte hur stor styrelsen bör vara. Skatteutskottet uttrycker förståelse för önskemålet att i möjligaste mån öka det lokala inflytandet genom att låta styrelserna utses på regional nivå. Å andra sidan kan enligt skatteutskottet anföras att det i fråga om en sådan riksangelägenhet som taxeringen är kan vara av värde att styrelserna, som i båda fallen torde komma att utses på förslag av de politiska partierna, kommer att bestå av såväl rikspolitiker som lokalpolitiker. Skatteutskottet anser att något bestämt ställningstagande i dessa frågor för närvarande inte erfordras från riksdagens sida utan att frågorna får tas upp i de kommande övervägandena.

Bostadsutskottet delar uppfattningen i propositionen om att länskattemyndigheterna skall tillföras ett ökat medborgarinflytande genom lekmän. Emellertid kan som skatteutskottet förordat ytterligare överväganden behöva göras om hur detta inflytande skall utformas. Därvid finns, som framgått ovan, olika förslag till hur denna lekmanamedverkan skall tillföras länskattemyndigheterna.

I den fortsatta prövningen bör övervägas olika möjligheter för att stärka medborgarinflytandet. Därvid bör såväl det i propositionen som de i motionerna framförda förslagen närmare studeras. Bostadsutskottet föreslår sålunda med instämmande av vad skatteutskottet förordat att ytterligare överväganden om utformningen av lekmanamedverkan görs mot bakgrund av förslagen i propositionen och i motionerna 181 (m) och 183 (fp) yrkande 2.

Vad bostadsutskottet nu anfört om ytterligare överväganden rörande länskattemyndigheternas ledningsuppdrag bör riksdagen med anledning av

propositionen och de båda motionerna som sin mening ge regeringen till känna. I ett sådant sammanhang blir det naturligt att även behandla motsvarande fråga avseende riksskatteverket.

Yrkandena 2 och 3 i motion 180 (c) utgår från yrkande 1 i samma motion om att länskattemyndigheter inte bör bildas.

Utskottet har ovan avstyrkt sistnämnda yrkande. Vid ett sådant ställningstagande får yrkandena 2 och 3 i motionen nu anses sakna relevans. Motion 180 (c) avstyrks därför även i dessa delar.

Övriga frågor

Vad i propositionen förordats om skattechefsinstitutet och vad i övrigt anförts har inte givit bostadsutskottet anledning till särskilt uttalande.

I motion 179 (s) föreslås riksdagen som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen anförts om en lokalisering till Södertälje av länskattemyndigheten i Stockholms län.

Skatteutskottet, som anser att sådana lokaliseringsfrågor som aktualiserats i motionen bör prövas först när resultat av organisationskommitténs arbete föreligger, avstyrker bifall till motionen.

Bostadsutskottet delar denna uppfattning. Motion 179 (s) avstyrks sålunda.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *bildandet av länskattemyndigheter*
att riksdagen med bifall till proposition 1985/86:55 avslår motionerna 1985/86:180 yrkande 1 och 182,
2. beträffande *tidpunkten för bildandet av länskattemyndigheter*
att riksdagen med bifall till proposition 1985/86:55 avslår motion 1985/86:183 yrkande 1,
3. beträffande *riksskatteverkets och länskattemyndigheternas ledningsuppdrag*
att riksdagen med anledning av proposition 1985/86:55 och motionerna 1985/86:181 och 183 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,
4. beträffande *länsstyrelsernas styrelser befattning med skattefrågorna m. m.*
att riksdagen avslår motion 1985/86:180 yrkandena 2 och 3,
5. beträffande *skattechefsinstitutet m. m.*
att riksdagen bifaller proposition 1985/86:55,
6. beträffande *vad i propositionen i övrigt anförts*
att riksdagen bifaller proposition 1985/86:55,

att riksdagen avslår motion 1985/86:179.

Stockholm den 5 december 1985

På bostadsutskottets vägnar

Kjell A. Mattsson

Närvarande: Kjell A. Mattsson (c), Oskar Lindkvist (s), Rolf Dahlberg (m), Magnus Persson (s), Erling Bager (fp), Margareta Palmqvist (s), Karl-Göran Biörsmark (fp), Bertil Danielsson (m), Rune Evensson (s), Birgitta Hambracus (c), Tore Claeson (vpk), Nils Nordh (s), Berit Bölander (s), Margareta Gard (m) och Britta Sundin (s).

Särskilt yttrande

Bertil Danielsson (m) anför:

Jag delar uppfattningen i propositionen om vikten av en enhetlig ansvarsfördelning inom länsstyrelsernas skatteavdelningar. En sådan ordning kan väl förenas med ett bibehållande av den nuvarande länsstyrelseorganisationen på skattesidan.

Enligt förslaget i propositionen kommer riksskatteverket (RSV) att få en mycket dominerande ställning såväl på det centrala som på det regionala planet. RSV skall bl. a. avge anslagsframställning för hela skatteförvaltningen och får därigenom möjligheter att göra prioriteringar mellan regionerna. Om den i propositionen föreslagna förändringen genomförs finns en risk för en förskjutning av kompetensnivån mellan regionerna till nackdel för länsstyrelserna i de till folkmängden små länen. Vissa kostnadsfördyringar vid en omorganisation torde också uppkomma.

Enligt min mening är det betydelsefullt med en stark och sammanhållen länsförvaltning. Detta motiv bör tillmätas större vikt än de bevakelsegrunder som väglett förslagen i propositionen inte minst vad beträffar ledningsfunktionerna och lekmanamedverkan.

Jag förutsätter att regeringen i de av riksdagen förordade ytterligare övervägandena beaktar vad i motion 182 (m) och i detta särskilda yttrande anförts om organisationen m. m. av skatteadministrationen på regional nivå.

1985/86:2 y

över proposition 1985/86:55 om sammanhållen skatteförvaltning

Till bostadsutskottet

Sedan bostadsutskottet berett skatteutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1985/86:55 om sammanhållen skatteförvaltning, m.m. samt de med anledning av propositionen väckta motionerna 179 av Sören Lekberg (s) och Lennart Andersson (s), 180 av Stig Josefson m.fl. (c), 181 av Knut Wachtmeister m.fl. (m), 182 av Karl-Gösta Svenson (m) och Bertil Daniels-son (m) samt 183 av Hans Lindblad (fp) och Kjell Johansson (fp) får skatteutskottet anföra följande.

Propositionen innebär att länsstyrelsernas skatteavdelningar den 1 januari 1987 bryts ut ur länsstyrelserna och bildar egna myndigheter, länskattemyndigheter, en i varje län. Avsikten är att riksskatteverket, länskattemyndigheterna och de lokala skattemyndigheterna då skall bilda en renodlad och sammanhållen beskattningsorganisation. Riksskatteverket får till uppgift att leda verksamheten i landet och länskattemyndigheten får under riksskattemyndigheten motsvarande uppdrag inom länet. Det medborgerliga inflytandet över och insynen i skatteförvaltningens verksamhet förstärks genom att länskattemyndigheterna får en lekmannastyrelse i ledningen. Enligt propositionen bör en kommitté tillkallas för att lämna förslag till hur den nya organisationen närmare bör utformas.

Motionärerna vitsordar allmänt behovet av att förbättra skatteadministrationen. I motionerna 180 och 182 yrkas dock avslag på propositionen. Motionärerna i dessa motioner anser att den föreslagna organisationen blir alltför centralstyrd och att riksskatteverket får en mycket dominerande ställning. Enligt deras mening bör man i stället söka komma till rätta med problemen inom ramen för den nuvarande organisationen. Utgångspunkten i den förstnämnda motionen är framför allt att skapa ett starkt lokalt inflytande på alla nivåer. Av sådana skäl yrkas i denna motion att länsstyrelsen skall utöva den myndighetsutövning som erfordras på lokal nivå.

Utskottet kan rent allmänt instämma i motionärernas uppfattning att statsförvaltningen såvitt möjligt bör decentraliseras och att det lokala inflytandet i insynen i statsförvaltningen bör förstärkas. Utvecklingen inom länsförvaltningen under senare år har också generellt sett gått i denna riktning, och de omfattande förändringar som för närvarande planeras i fråga om länsstyrelserna och andra statliga myndigheter i länen och som redovisats i proposition 1985/86:5 angående det s.k. Norrbottensprojektet ligger i linje

med dessa synpunkter. Länsstyrelsernas uppgift att ta befattning med beskattningfrågorna saknar emellertid i stort sett funktionella och andra samband med deras övriga huvuduppgifter som är att sköta den allmänna samhällsplaneringen och länets utveckling och framtid. Skatteförvaltningen har mera karaktär av en för riket gemensam angelägenhet där krav ställs på en enhetlig praxis, en jämlik och rättvis behandling av alla skattskyldiga i landet och samordnade kontrollaktioner. Möjligheterna till decentralisering och lokalt inflytande blir därmed av naturliga skäl mer begränsade än i fråga om länsförvaltningen i övrigt. Utskottet vill dock framhålla att strävandena hittills varit att behålla lekmännens inflytande i taxeringsnämnderna och att göra deras medverkan där mer meningsfull än tidigare. Det lokala inflytandet och insynen i skatteförvaltningen i övrigt har varit tämligen begränsat, eftersom skatteförvaltningen och skattechefen haft en i stort sett självständig ställning gentemot länsstyrelserna och i princip också i förhållande till riksskatteverket med dess i huvudsak rådgivande funktion. Här innebär propositionen den förstärkningen av lekmännens inflytande och insyn att de föreslagna länskattemyndigheterna får en lekmanastyrelse och att riksskatteverket, som också har en lekmanastyrelse, blir chefsmyndighet för skatteförvaltningen. Med anledning av två andra motioner återkommer utskottet senare till frågan om det lokala inflytandet kan förstärkas ytterligare.

Bred enighet har sedan länge rått om nödvändigheten att komma till rätta med den splittrade organisation som råder på skatteområdet. Att nuvarande ordning orsakar problem är väl känt. Den omständigheten att ansvaret för taxeringsverksamheten i länet ligger exklusivt på skattechefen, medan andra verksamheter inom skatteavdelningen, såsom mervärdebeskattningen och uppboordsverksamheten, formellt sett åvilar länsstyrelsen har lett till oklarheter, bl. a. i fråga om samordningen av kontroll- och revisionsarbetet. Vidare gäller att chefen för skatteavdelningen inte har nämnvärda befogenheter i personal- eller ekonomiadministrativa frågor. Som anförs i propositionen försvårar detta avsevärt en effektiv ledning av verksamheten inom skatteavdelningen. De oklara ansvarsförhållandena inom länsstyrelsen påverkar också verksamheten inom de lokala skattemyndigheterna. Som en annan svaghet i organisationen framhålls också att riksskatteverket, som skall främja en riktig och enhetlig rättstillämpning i landet och som också skall planera och samordna skattekontrollen, i stor utsträckning saknar de formella befogenheter som behövs för dessa uppgifter. Även det förhållandet att frågorna om anslag till skatteväsendet handhas av olika myndigheter, departement och riksdagsutskott skapar svårigheter.

De förslag som läggs fram i propositionen tillgodoser – i stort sett inom ramen för nuvarande resurser – ett sedan länge känt behov av en effektivisering av skatteförvaltningen, och problemen inom den nuvarande administrationen går enligt utskottets uppfattning inte att lösa utan att bryta ut skatteavdelningarna ur länsstyrelserna. Utgångspunkten i förslaget är att skapa en enkel och rak organisation med klara och enhetliga ansvars- och befogenhetsförhållanden och att genom omorganisationen skapa utrymme för framtida decentraliseringsåtgärder. Utskottet finner att förslaget i sina huvudlinjer är väl ägnat att tillgodose sitt ändamål. Samtidigt bör tillfogas att

riksskatteverket i den nya organisationen kommer att avge anslagsframställningar för hela skatteförvaltningen och att även regeringens och riksdagens behandling av hithörande frågor därigenom kommer att förenklas, eftersom de kommer att behandlas av endast ett departement och ett utskott, finansdepartementet och skatteutskottet. Med anledning av vad som anförs i motionerna mot en centralisering av skatteorganisationen vill utskottet i likhet med departementschefen framhålla att den allt övervägande delen av verksamheten inom skatteförvaltningen genom författningsbestämmelser redan är förlagd till myndigheterna på lokal och regional nivå och att de nu aktuella förslagen inte innebär någon förändring av detta förhållande.

Med det anförda tillstyrker utskottet att länskattemyndigheter inrättas med uppgift att leda verksamheten i länen. Utskottet finner också att riksskatteverkets ställning bör förstärkas på sätt som föreslås i propositionen och att verket i egenskap av chefsmyndighet bör få till uppgift att leda verksamheten i landet. Utskottet tillstyrker således propositionen i dessa delar och avstyrker motion 180 och motion 182.

I motion 181 yrkas att länskattemyndighets styrelse – på samma sätt som i fråga om länsstyrelserna – skall utses av landstinget och ej av regeringen. Syftet med detta yrkande är att möjligheterna till regionalt och lokalt inflytande så långt möjligt skall tas till vara. Även motion 183 går ut på att behovet av ett förstärkt inflytande på länsnivå särskilt understryks.

Enligt propositionen bör länskattemyndigheterna ledas av en styrelse som – på samma sätt som i fråga om riksskatteverket – utses av regeringen. Hur stor styrelsen bör vara sägs inte i propositionen, men enligt utredningsförslaget bör antalet styrelseledamöter vara sju. Avsikten är att chefen för myndigheten skall ingå i styrelsen. En av ledamöterna skall tjänstgöra som ordförande. Mot denna bakgrund kan det vara en fördel om antalet styrelseledamöter utökas något i förhållande till utredningsförslaget. Utskottet har också förståelse för önskemålet att i möjligaste mån öka det lokala inflytandet genom att låta styrelserna utses på regional nivå. Å andra sidan kan anföras att det i fråga om en sådan riksangelägenhet som taxeringen är kan vara av värde att styrelserna, som i båda fallen torde komma att utses på förslag av de politiska partierna, kommer att bestå av såväl rikspolitiker som lokalpolitiker. Utskottet anser att något bestämt ställningstagande i dessa frågor för närvarande inte erfordras från riksdagens sida utan att frågorna bör tas upp igen i de kommande övervägandena.

I motion 183 yrkas att genomförandet av den nya organisationen samordnas med de andra organisatoriska förändringar som länsstyrelserna står inför. Enligt motionärernas mening bör det undvikas att administrativa resurser först överförs från länsstyrelserna till de nya länskattemyndigheterna och att man efter en tid tvingas att åter förstärka länsstyrelserna när de tillförs nya arbetsuppgifter som ett resultat av det s.k. Norrbottensprojektet.

Med de krav på skattemyndigheterna som bör ställas i dag är det enligt utskottets uppfattning väsentligt att de föreslagna organisatoriska förändringarna kan genomföras snarast möjligt. Att först avvakta resultatet av den pågående försöksverksamheten med en samordnad länsförvaltning skulle såvitt utskottet kan bedöma innebära att det kan bli aktuellt att genomföra en

ny taxeringsorganisation tidigast i början på 1990-talet. Frågan om en omorganisation ställs på en viss framtid. Med de anspråk som i dag ställs på skatteförvaltningen kan ett sådant uppskov med en angelägen effektivisering inte accepteras. Målsättningen bör enligt utskottets uppfattning vara att genomföra de föreslagna förändringarna som planerat den 1 januari 1987.

Samtidigt bör framhållas att den organisationskommitté som enligt propositionen skall tillsättas för den närmare utformningen av länskattemyndigheternas organisation noga bör belysa kostnadskonsekvenserna av omläggningen i de olika länen. Kommittén bör i sitt arbete givetvis undersöka i vad mån det är möjligt att även i fortsättningen behålla vissa gemensamma administrativa lösningar, som t.ex. i fråga om lokaler, telefonväxlar och andra administrativa funktioner. Enligt utskottets uppfattning bör kommittén vara oförhindrad att län för län välja den lösning som i det enskilda fallet ter sig mest ändamålsenlig. Det bör också framhållas att kommittén bör iakttä försiktighet så att omorganisationen inte kommer att medföra en ej avsedd utbyggnad. Vidare bör skatteförvaltningen vara beredd att som hittills bistå länsstyrelsernas planeringsavdelningar med tillgänglig datakapacitet. Enligt utskottets uppfattning finns det inte heller anledning att befara att en framtida samordning av den statliga länsförvaltningen totalt sett skall behöva leda till en ökad administrativ belastning.

Med det anförda tillstyrker utskottet propositionen även i denna del och avstyrker motionerna 181 och 183 i den mån de inte är besvarade genom vad utskottet anför.

Beträffande yrkandet i motion 179 om att länskattemyndigheten i Stockholms län bör lokaliseras till Södertälje vill utskottet framhålla att sådana lokaliseringsfrågor inte bör prövas nu utan först när resultatet av organisationskommitténs arbete föreligger. Utskottet vill dock tillägga att lokaliseringsfrågorna i första hand bör lösas med utgångspunkt i att söka skapa en effektiv förvaltning med utnyttjande i möjligaste mån av resurser som redan finns tillgängliga. Utskottet avstyrker således motion 179.

Stockholm den 3 december 1985
På skatteutskottets vägnar

Jan Bergqvist

Närvarande: Jan Bergqvist (s), Knut Wachtmeister (m), Kjell Johansson (fp), Stig Josefson (c), Torsten Karlsson (s), Bo Lundgren (m), Egon Jacobsson (s), Anita Johansson (s), Britta Bjelle (fp), Karl Björzén (m), Lars Hedfors (s), Tommy Franzén (vpk), Bruno Poromaa (s), Marianne Andersson (c) och Erkki Tammenoksa (s).

Avvikande mening

Stig Josefson (c) och Marianne Andersson (c) anför:

De administrativa problemen inom skatteförvaltningen orsakas framför allt av att den nuvarande organisationen är alltför splittrad. Därtill kommer

att det folkliga inflytandet och insynen i förfarandet successivt har urholkats. Dessa båda frågor bör – som framhålls i motion 180 – kunna lösas genom att man skapar en sammanhållen och decentraliserad skatteförvaltning under länsstyrelserna. Med det anförda tillstyrker vi motion 180.

BoU 1985/86:11

Bil.